

2020-
2024

Juuan kunnan kotouttamisohjelma 2020-2024

HYVÄKSYTTY:

KUNNANVALTUUSTO 16.12.2020 § 34

KUNNANHALLITUS 30.11.2020 § 169

SISÄLLYS

1. JOHDANTO	2
2. NYKYTILANTEEN KUVAUS /TOIMINTAYMPÄRISTÖ	3
3. KOTOUTTAMISOHJELMAN LÄHTÖKOHDAT	6
3.1 Lainsäädäntö	6
3.2 Toimeenpanotahot.....	6
4. KOTOUTTAMISEN VISIO JA YLEISTAVOITTEET	7
4.1 KOTOUTTAMISOHJELMAN STRATEGINEN PERUSTA	7
4.2 SUUNNITELMA KOTOUTUMISLAIN 2 §:N 2 JA 3 MOMENTISSA TARKOITETTUIEN HENKILÖIDEN KUNTAAN OSOITTAMISESTA JA KOTOUTUMISEN EDISTÄMISESTÄ	8
5. PALVELUIDEN JÄRJESTÄMINEN	9
5.1 Alkuvaiheen toimenpiteet.....	9
5.2 Sosiaali- ja terveyspalvelut	10
5.3 Kasvatus- ja koulutuspalvelut.....	12
5.4 Vapaa-aikapalvelut	14
6. MUUT PALVELUT	15
6.1 Asuminen.....	15
6.2 Kelan palvelut	16
6.3 Poliisin, maahanmuuttoviraston ym palvelut ulkomaalaisille.....	16
6.4 Työ- ja elinkeinopalvelut maahanmuuttajille.....	16
6.5 Tulkkaus.....	16
7. KOTOUTUMISTA EDISTÄVÄT POLUT	17
7.1 Kotoutumiskoulutus	17
7.2 Muu kouluttautuminen ja työllistyminen.....	17
7.3 Työvoiman ulkopuolella olevien ryhmien kotoutumisen edistäminen	18
8. KOTOUTTAMISOHJELMAN SEURANTA JA JUUAN KUNNAN KOTOUTTAMISTOIMINNAN KEHITTÄMISTOIMENPITEET 2020-2024	18
LIITTEET	20
Liite 1: keskeisiä käsitteitä	20
Liite 2: Lakeja ja säädöksiä	21

1. JOHDANTO

Maahanmuuttajien määrä Suomessa on kasvussa ja myös Pohjois-Karjalan kunnat ovat osana muutosta kohti monikulttuurisempaa Suomea. Tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden sekä myönteisen vuorovaikutuksen lisäämiseksi eri väestöryhmien kesken Suomessa on laadittu laki kotoutumisen edistämisestä. Kotoutumisella tarkoitetaan maahanmuuttajan ja yhteiskunnan vuorovaikutteista kehitystä, jonka tavoitteena on antaa maahanmuuttajalle yhteiskunnassa ja työelämässä tarvittavia tietoja ja taitoja samalla kun tuetaan hänen mahdollisuuksiaan oman kielen ja kulttuurin ylläpitämiseen. Maahanmuuttajan kotoutumisen haasteet liittyvät maahantuloon, arkipäivän elämään, kielitaitoon, toimeentuloon, koulutukseen, työhön ja yhteiskuntaan ja yhteisöön mukaan pääsemiseen. Lakiin kotoutumisen edistämisestä kuuluu velvoite kunnille laatia kotouttamisohjelma kotoutumisen edistämiseksi ja monialaisen yhteistyön vahvistamiseksi.

Juuan kunnan ensimmäinen kotouttamisohjelma laadittiin vuosille 2016-2019. Ohjelman päivitys tehdään nyt vuosille 2020-24. Siihen kuitenkin tehdään tarvittaessa välitarkastelu seuraavan kuntastrategian uudistamisen jälkeen.

Kotouttamisohjelma avaa kotouttamistyön sisältöperiaatteita, kotoutumislain mukaisten tehtävien vastuutahoja kunnan organisaatiossa, yhteistyötahojen palveluita sekä kotouttamisen kehittämistoimenpiteitä ja kunnan linjauksia.

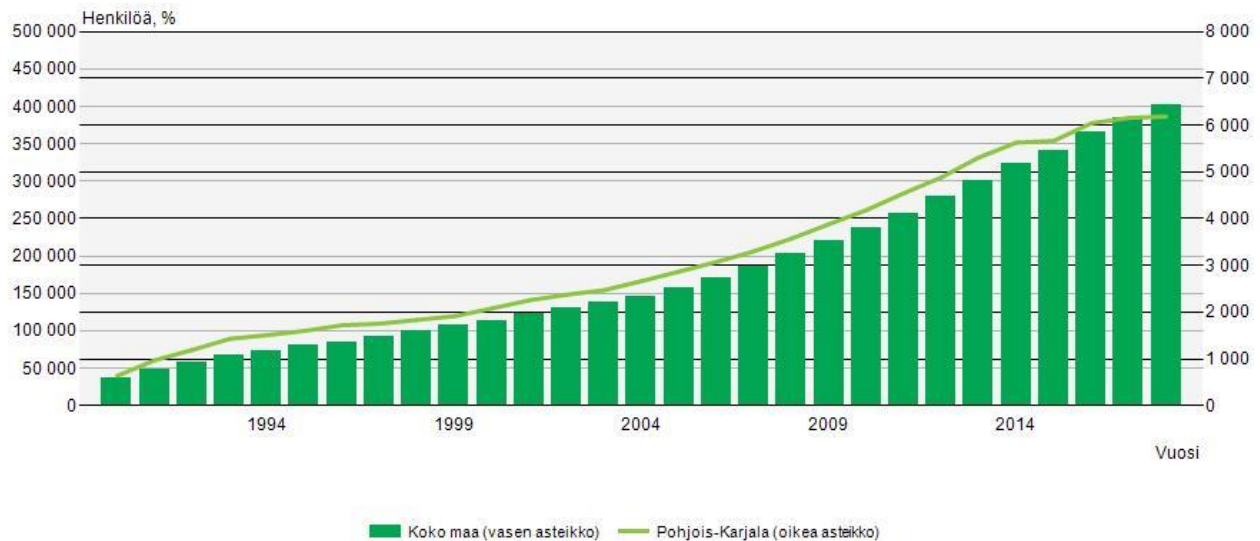
Ajantasaiset kotouttamispalveluihin osallisten tahojen palvelutiedot löytyvät parhaiten niiden omilta verkkosivuilta.

2. NYKYTILANTEEN KUVAUS /TOIMINTAYMPÄRISTÖ

Ulkomaalaistaustaisen väestön kehitys alueella

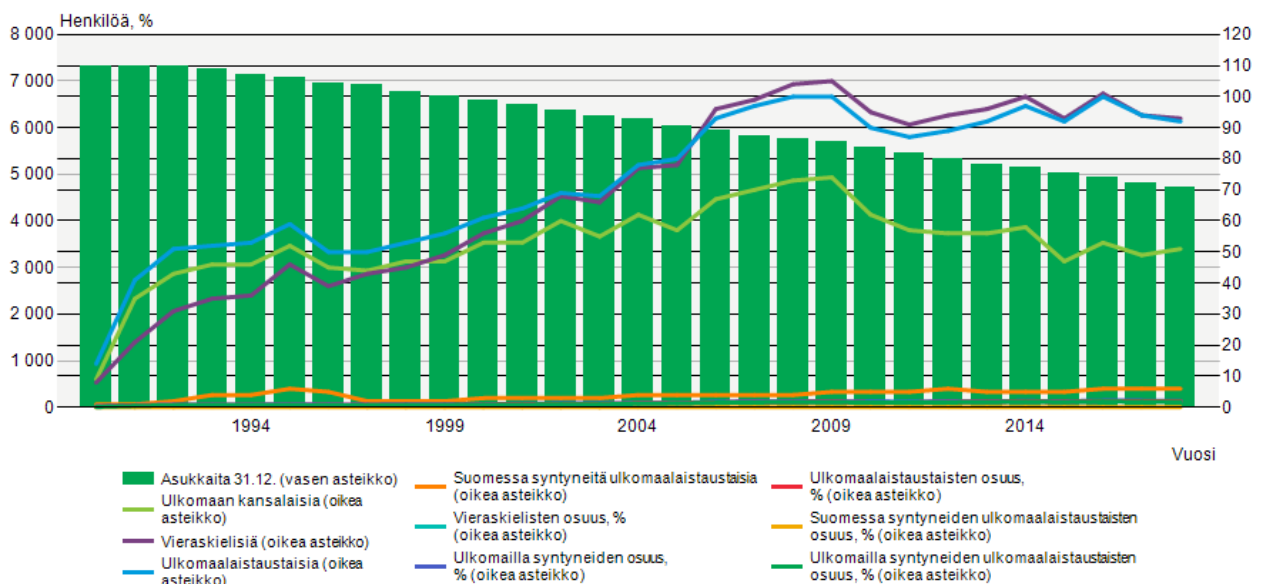
Ulkomaalaistaustaista väestöä oli 6188 henkeä Pohjois-Karjalan maakunnassa vuonna 2018. Maakunnan trendi noudattelee koko maan kehityssuuntaa.

Väestö muuttujina Maakunta, Tiedot ja Vuosi

Lähde: Tilastokeskus

Väestö muuttujina Kunta, Tiedot ja Vuosi

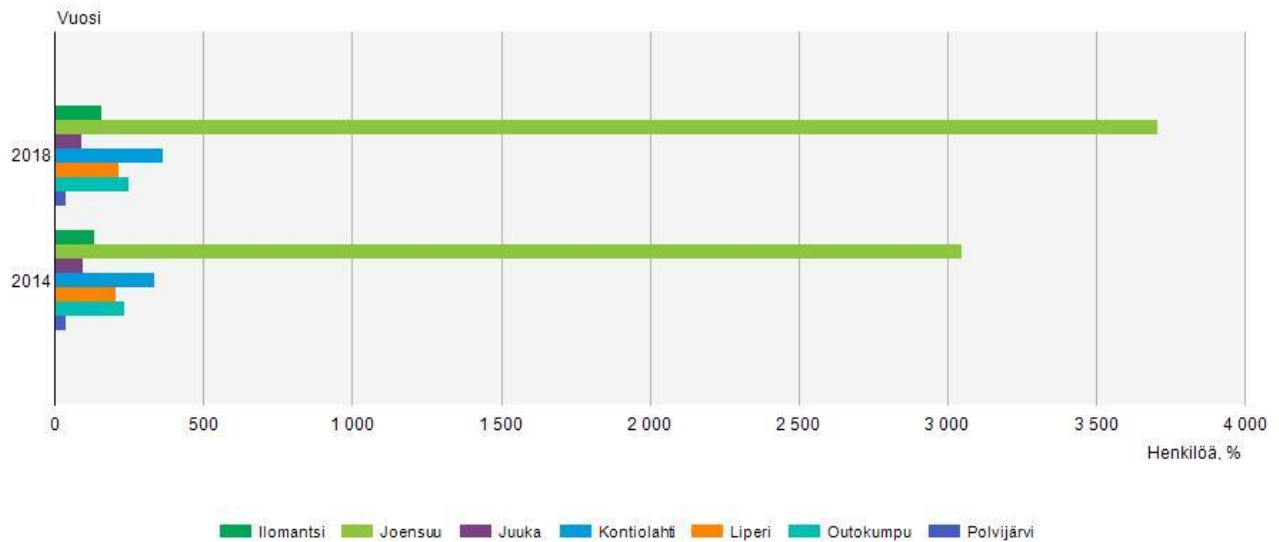

Lähde: Tilastokeskus

Juussa ulkomaalaistaustaisia henkilöitä 92 oli vuonna 2018. Heidän osuutensa kunnan väestöstä oli 2 %.

Juuan kunnan ulkomaalaistaustaisen väestön määrä on vähäisempi kuin suuressa osassa Joensuun seudun kuntia ja kuntaan muuttavien ulkomaalaisten osalta puhutaan vuosittain lähinnä yksittäistapauksista. Ulkomaalaistaustaisen väestön määrä kuitenkin kasvaa suhteellisesti kun kokonaisväestö pienenee.

Väestö muuttujina Kunta, Tiedot ja Vuosi

Lähde: Tilastokeskus

Palvelutarjonnan nykytilanne

Maahanmuuttajille on järjestettävä samat palvelut kuin muillekin kunnan asukkaille. Tämä koskee kunnan järjestämien palveluiden lisäksi myös valtion, kolmannen sektorin ja yksityisten tuottamia palveluita. Valtion palveluiden osalta palveluverkon viime vuosien kehitys on vienyt palveluita ennemminkin pois juukalaisten ulottuvilta varsinkin asiakaspalvelun osalta, mikä olisi todennäköisesti maahanmuuttajien kannalta olennaisin palvelumuoto. Asiakaspalvelua on korvattu verkkopalveluilla.

Maahanmuuttajapalveluiden näkökulmasta kunnasta puuttuvat tai ovat verkkoyhteyksien päässä maistraatin, KELAn, työllisyyspalveluiden sekä poliisin lupa- ja turvallisuuspalvelut. Lähimmät toimipisteet ovat Nurmeksessa ja Joensuussa, joihin pääseminen edellyttää kulkuyhteyksien olemassa olemista ja taitoa niiden käyttämiseen.

Onnistuneeseen kotoutumiseen tarvitaan tiivistä yhteistyötä kotoutujan, kansalaisyhteiskunnan, kolmannen sektorin ja viranomaisten kesken. Kolmas sektori on merkittävä kotoutumisen toimija, se pystyy julkista sektoria nopeammin reagoimaan yhteiskunnan muutoksiin ja kuntalaisten tarpeisiin mm. hankkeiden avulla. Maahanmuuttajan vapaa-aika ja esimerkiksi sitä kautta saatavat kontaktit ovat tärkeä osa kotoutumista. Tätä vapaa-ajan vastavuoroisuutta tapahtuu esim. urheilu- ja harrastusseuroissa tai eri seurakuntien toiminnoissa.

Elinkeino- ja yrityspalveluiden osalta korostuu se, että maahanmuuttajat olisi kotoutumisen palveluiden avulla saatava mahdollisimman nopeasti kiinnittymään suomalaiseen arkeen eli integroitua työmarkkinoille.

Tarjolla on oltava työ- ja harjoittelupaikkoja maahanmuuttajille. Tässä mahdollisuutena ovat paikallisten yritykset. Kunnan nykyinen työllisyystilanne ei ensisijaisesti tue tätä palvelutarvetta maahanmuuttajien osalta ellei tulijalla ole hallussaan yritysten toiminnassa tarvittavaa erityisosaamista.

Kunta on keskiössä maahanmuuttajapalveluiden toteuttajana. Kunnan palveluita ja vastuita palvelukokonaisuudessa kuvataan tarkemmin myöhemmin. Yleisellä tasolla voidaan todeta toimintaympäristön kuvauksena, että kunnassa on järjestetty lakien mukaiset peruspalvelut kuntalaisille. Samat palvelut tarjotaan myös maahanmuuttajille täydentäen niitä kotoutumislain asettamilla velvoitteilla. Sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut tuottaa maakunnallinen kuntayhtymä Siun sote.

Juuan kunta on mukana seudullisessa yhteistyössä, Siun soten myötä maakunnallisissa toimintamalleissa ja hoitaa kotoutumislain toimeenpanoa yhteistyössä työvoimaviranomaisten kanssa.

3. KOTOUTTAMISOHJELMAN LÄHTÖKOHDAT

3.1 LAINSÄÄDÄNTÖ

Kotoutumisen edistämisestä annettu laki 1386/2010 tuli voimaan 1.9.2011.

Kunnan tai useamman kunnan yhdessä on kotoutumislain mukaan laadittava kotouttamisohjelma. Ohjelman tarkoitus on edistää kotoutumista ja monialaista yhteistyötä. Ohjelma hyväksytään kunkin kunnan kunnanvaltuustossa ja tarkistetaan vähintään kerran neljässä vuodessa. Kotouttamisohjelma otetaan huomioon myös kunnan talousarviota- ja suunnitelmaa laadittaessa.

Kotouttamislain tarkoituksena on tehostaa maahanmuuttajien kotoutumista ja integroitumista suomalaiseen yhteiskuntaan. Kotoutumisen edistämisessä aktiivisina toimijoina ovat mm. työvoimahallinto, kunta ja maahanmuuttaja. Kotouttamisella siis tarkoitetaan viranomaisen aktiivisia toimenpiteitä, jotka edistävät maahanmuuttajan kotoutumista. Kotoutumislain piiriin maahanmuuttaja voi kuulua enintään kolmen vuoden ajan.

Kotouttamisohjelma on väline, jolla voidaan vaikuttaa kotouttamisen sisältöön. Ohjelmassa tulee ottaa huomioon kaikki kunnan alueella asuvat maahanmuuttajat oleskelun perusteesta riippumatta. Kotouttamisohjelma voidaan laatia kuntakohtaisena tai seudullisena.

Kunta vastaa kotouttamisohjelman tekemisestä ja yhteistyön käynnistämisestä. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen (ELY-keskus), te-palveluiden, Kansaneläkelaitoksen ja muiden kunnan alueella toimivien viranomaisten on osallistuttava oman toimialansa osalta ohjelman laadintaan, toteutukseen ja seurantaan.

Paikalliset maahanmuuttaja-, kansalais-, työntekijä-, ja työnantajajärjestöt sekä uskonnolliset yhteisöt voivat osallistua kotouttamisohjelman laadintaan, toteutukseen ja seurantaan.

3.2 TOIMEENPANOVAHUKOT

Kotouttamislain toimeenpano kuuluu työvoimaviranomaisille ja kunnille. Maahanmuuttajien kotouttamisen yleinen kehittäminen, suunnittelu, ohjaus ja seuranta sekä yhteensovittaminen alueellisesti kuuluvat työ- ja elinkeinoministeriölle ELY-keskuksen työvoimaosastolle.

Kunnalla on yleis- ja yhteensovittamisvastuu maahanmuuttajien kotouttamisessa. ELY-keskus huolehtii työvoimapolitiittisten toimenpiteiden sekä työvoimapalvelujen järjestämisestä.

Kotouttamisen onnistuminen edellyttää yhteistyötä kunnan sosiaali-, terveys-, sivistys- ja asuntotoimen, työvoimahallinnon, elinkeinoelämän, Kansaneläkelaitoksen, poliisin, maahanmuuttaja- ja kansalaisjärjestöjen, uskonnollisten yhteisöjen ja seurakuntien sekä muiden paikallisten tahojen välillä.

Juuassa maahanmuuttajien sote-palvelut toteuttaa Siun sote.

4. KOTOUTTAMISEN VISIO JA YLEISTAVOITTEET

Kotouttamisohjelmien perustavoite on maahanmuuttajien kotoutumisen tukeminen ja edistäminen sekä etnisten suhteiden edistäminen ja syrjäytymisen ehkäiseminen.

Juuan näkökulmasta kotouttamisen ja kotouttamistyön tavoitteena on saada millä tahansa perusteella Juukaan asettunut maahanmuuttaja tuntemaan itsensä juukalaisen yhteisön täysivaltaiseksi ja tervetulleeksi jäseneksi..

Maahanmuuttajan muuttaessa Juukaan hän on kuntalaisena oikeutettu samoihin palveluihin kuin muutkin kuntalaiset. Laki kotoutumisen edistämisestä velvoittaa järjestämään tiettyjä alkuvaiheen palveluja erityisesti maahanmuuttajille. Näitä lakisääteisiä palveluja järjestetään niin kunnan kuin muidenkin viranomaisten, esim. TE-palvelujen toimesta. Juuassa kotoutumista edistäviä toimenpiteitä ja palveluja järjestetään pääosin osana kunnallisia palveluja. On tärkeää, että kaikki palvelut soveltuvat kaikille kuntalaisille, myös eri syistä maahan muuttaneille

Kotouttamisohjelma sisältää myös monivuotisen suunnitelman kotoutumislain 2 §:n 2 ja 3 momentissa tarkoitettujen henkilöiden kuntaan osoittamisesta ja kotoutumisen edistämisestä.

4.1 KOTOUTTAMISOHJELMAN STRATEGINEN PERUSTA

Strategisena perustana ohjelman laadinnassa ovat valtion kotouttamisohjelma, Itä-Suomen maahanmuuttostrategia ja kuntastrategia.:

Valtion kotouttamisohjelma vuosille 2016-2019

(<http://tem.fi/documents/1410877/3506436/Valtion+kotouttamisohjelma+vuosille+2016-2019.pdf>).

Ohjelman tarkoituksen on ohjata ja tehostaa kotoutumislain toimeenpanoa. Kotouttamisohjelman tavoitealueita ovat:

1. Tuodaan maahanmuuttajien oman kulttuurin vahvuudet osaltaan vahvistamaan Suomen innovaatiokykyä
2. Tehostetaan kotouttamista poikkihallinnollisesti
3. Lisätään valtion ja kuntien välistä yhteistoimintaa kansainvälistä suojelua saavien vastaanotossa
4. Kannustetaan avointa keskustelua maahanmuuttopolitiikasta, eikä rasismia sallita.

Seuraava kotouttamisohjelma vuosille 2020-23 ja selonteko kotouttamisen uudistamistoimenpiteistä valmistuu vuoden 2020 lopulla.

Itä-Suomen maahanmuuttostrategia 2017 koostuu toimintalinjoista, jotka tähtäävät seuraaviin tavoitteisiin:

1. Ulkomaalaiset työllistyvät ja perustavat yrityksiä ja alueen väestömäärä lisääntyy. Näin elinkeinoelämä saa tarvitsemaansa työvoimaa ja osaamista viennin ja kansainvälistymisen edistämiseksi.
2. Itä-Suomen ilmapiiri on kansainvälinen ja erilaisuutta arvostava. Lisäksi ulkomaalaistaustaiset osallistuvat monipuolisesti yhteiskunnan toimintaan

3. Ulkomaalaistaustaisten kotouttaminen kunnissa on toimiva osa normaaleja peruspalveluja. Lisäksi kunnat ovat aktiivisia tarjoamaan kuntapaikkoja pakolaisille. Ilman kunnan tärkeää roolia kotouttamispalvelujen ja muiden kunnan peruspalvelujen tarjoajana ei voida saavuttaa elinkeinoelämää koskevia tavoitteita, sillä jokainen maahanmuuttaja asuu kuntalaisena jossakin kunnassa.

Juuan kuntastrategian 2017-2021 päälinjaukset ohjaavat kunnan muita ohjelmia kuten myös kotouttamisohjelmaa. Kuntastrategia tähtää yrittäjyyden, työn edellytysten, viihtyisän elinympäristön ja kuntalaisten hyvinvoinnin menestykselliseen kehittymiseen. Strategian 8:sta osa-alueesta kotouttamisen toteuttamistyössä nousevat esiin:

1. Hyvinvoiva kuntalainen, jossa tavoitteissa ovat ennakoivien palvelujen, syrjäytymisen ehkäisyn, harrastusten sekä yhteisöön sitouttamisen toimivuus.
2. Korkeatasoinen sivistystyö, jossa tavoitellaan laadukkaita ja toimivia kasvatus- ja opiskelu palveluita varhaiskasvatuksesta elinikäiseen oppimiseen.
3. Lähidemokratia ja osallisuus, jossa kaikkien kuntalaisten ja kolmannen sektorin toiminnassa tavoitellaan aktiivisuutta ja osallistumista.
4. Elinvoima, jossa työn ja yrittäjyyden edellytysten sekä väestönkehityksen parantaminen on kehittämiskohteena.

Onnistuneen kotoutumisen tapauksessa maahanmuuttajat ovat itse osana edistämässä näiden tavoitteiden ja toteutumista.

tarkoitettujen henkilöiden kuntaan osoittamisesta ja kotoutumisen edistämisestä.

4.2 SUUNNITELMA KOTOUTUMISLAIN 2 §:N 2 JA 3 MOMENTISSA TARKOITETTUIEN HENKILÖIDEN KUNTAAN OSOITTAMISESTA JA KOTOUTUMISEN EDISTÄMISESTÄ

Pakolaisten vastaanottaminen kuntapaikoille on kunnille vapaaehtoista ja perustuu kunnan ja Ely-keskuksen väliseen sopimukseen. Kunnan ja Ely-keskuksen välisen sopimuksen perusteella Ely-keskus korvaa kunnalle pakolaisten vastaanotosta aiheutuneita kustannuksia osittain täysimääräisesti kustannusperusteella ja osittain laskennallisesti.

Kotouttamisohjelma muodostaa perustan korvauksille, jotka valtio maksaa kunnalle maahanmuuttajista ja pakolaisista Juuan kunnan tehdessä Pohjois-Karjalan ELY-keskuksen kanssa sopimuksen, jossa määritellään pakolaisten vastaanoton järjestäminen Juuassa ja siitä aiheutuvien kustannusten korvaaminen.

5. PALVELUIDEN JÄRJESTÄMINEN

5.1 ALKUVAIHEEN TOIMENPITEET

Alkuhaastattelu, ohjaus ja neuvonta

Kotoutumislain mukaan kunnan, työ- ja elinkeinopalveluiden (TE-palvelut) sekä muiden viranomaisten on huolehdittava asianmukaisen ohjauksen ja neuvonnan antamisesta liittyen kotoutumista edistäviin toimenpiteisiin ja palveluihin sekä työelämään.

Kotoutumislain tarkoituksena on vahvistaa hallintolain yleistä neuvontavelvollisuutta maahanmuuttajia koskevissa asioissa. Viranomaisen on toimivaltansa rajoissa annettava asiakkailleen tarpeen mukaan hallintoasian hoitamiseen liittyvää neuvontaa ja vastattava asiointia koskeviin kysymyksiin. Neuvonta on maksutonta.

Alkukartoitus

Kotoutumislain mukaisella alkukartoituksella tarkoitetaan toimenpidekokonaisuutta, jonka avulla arvioidaan alustavasti maahanmuuttajan työllistymis-, opiskelu- ja muut kotoutumisvalmiudet sekä kielikoulutuksen ja muiden kotoutumista edistävien palvelujen ja toimenpiteiden tarve.

Alkukartoituksen aikana selvitetään maahanmuuttajan aikaisempi koulutus, työhistoria, kielitaito sekä tarvittaessa muut työllistymiseen ja kotoutumiseen vaikuttavat seikat. Tavoitteena on ohjata maahanmuuttaja joustavasti ja tarvelähtöisesti sellaisiin palveluihin ja toimenpiteisiin, jotka edistävät hänen pääsyään suomalaisen yhteiskunnan aktiiviseksi jäseneksi.

Työ- ja elinkeinopalvelut käynnistää alkukartoituksen maahanmuuttajalle, joka on julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetussa laissa tarkoitettu työtön työnhakija. Kunta käynnistää alkukartoituksen maahanmuuttajalle, joka saa muuten kuin tilapäisesti toimeentulotuesta annetun lain mukaista toimeentulotukea. TE-palvelut tai kunta voi käynnistää alkukartoituksen myös sitä pyytäneelle muulle maahanmuuttajalle, jos tämän arvioidaan sitä tarvitsevan. Alkukartoitus käynnistetään kahden kuukauden kuluessa asiakkuuden alkamisesta tai alkukartoitusta koskevasta pyynnöstä.

Kunnassa alkukartoituksen käynnistämisestä vastaa se sosiaalihuollon (Siun sote) työntekijä, jonka toimeentulotukiasiakkuuteen maahanmuuttaja tulee.

TE-palvelut tai kunta, joka on järjestänyt alkukartoituksen, ohjaa maahanmuuttajan tarvittaessa saamaan muun viranomaisen tai palvelujen järjestäjän palveluita. Ohjaamisessa on tehtävä yhteistyötä palvelujen järjestäjän kanssa.

Alkukartoituksen perusteella työ- ja elinkeinopalvelut tai kunta arvioi, tarvitseeko maahanmuuttaja kotoutumissuunnitelman. Kotoutumissuunnitelman tarvetta arvioitaessa kiinnitetään huomiota siihen, tarvitseeko maahanmuuttaja kotoutumiskoulutusta, omaehtoista opiskelua tai muita toimenpiteitä kotoutumisensa tueksi.

Maahanmuuttajan kotoutumisoikeus ja kotoutumissuunnitelma

Kotoutumissuunnitelman avulla tuetaan maahanmuuttajan pääsyä yhteiskunnan yhdenvertaiseksi jäseneksi erityisesti maahanmuuton alkuvaiheessa. Kyseessä on yksilöllinen ja henkilökohtainen kotoutumista tukeva suunnitelma, jonka maahanmuuttaja laatii yhteistyössä paikallisviranomaisten (kunta ja/tai TE-palvelut) kanssa.

Kotoutumissuunnitelmaan kirjataan palvelut ja toimenpiteet, jotka edistävät maahanmuuttajan suomen tai ruotsin kielen taidon oppimista sekä tarjoavat muita yhteiskunnassa ja työelämässä tarvittavia tietoja ja taitoja.

Kotoutumislain mukaan kunta ja TE-palvelut laativat kotoutumissuunnitelman yhdessä maahanmuuttajan kanssa (13 §). Perustellusta syystä kotoutumissuunnitelma voidaan tehdä myös vain kunnan ja maahanmuuttajan tai vain TE-palvelujen ja maahanmuuttajan kesken.

Maahanmuuttajalla ei kuitenkaan ole subjektiivista oikeutta niihin toimenpiteisiin tai palveluihin, joista suunnitelmassa sovitaan, ellei tätä oikeutta synny muun lainsäädännön kuin kotoutumislain perusteella.

Turvapaikkamenettely

Suomen turvapaikkamenettelyssä maahanmuuttovirasto käsittelee maahantulijan hakemuksen, jonka perusteena on tarve saada kansainvälistä suojelua. Turvapaikkamenettely perustuu hakemusten yksilölliseen käsittelyyn. Kansainvälistä suojelua koskeva hakemus käsitellään joko tavallisessa tai nopeutetussa menettelyssä. Ilman huoltajaa maahan tulevan alaikäisen henkilön asiaa käsiteltäessä otetaan huomioon lapsen etu. Turvapaikkahakemus jätetään maahan saavuttaessa tai mahdollisimman pian sen jälkeen. Poliisi tai rajavartiolaitos selvittää hakijan henkilöllisyyden ja matkareitin. Maahanmuuttovirasto päättää maahantulijan turvapaikasta tai oleskeluluvasta. Muutosta turvapaikkapäätökseen haetaan Helsingin hallinto-oikeudelta. Kielteisen päätöksen saaneet henkilöt poistetaan maasta ihmisoikeuksia kunnioittaen

5.2 SOSIAALI- JA TERVEYSPALVELUT

Sosiaalipalvelut

Sosiaalihuoltolain 1 §:n mukaan sosiaalihuollon toimintojen tarkoituksena on mm. edistää ja ylläpitää hyvinvointia sekä sosiaalista turvallisuutta, vähentää eriarvoisuutta sekä edistää osallisuutta ja turvata yhdenvertaisesti tarpeenmukaiset, riittävät ja laadukkaat sosiaalipalvelut. Laki velvoittaa kiinnittämään palveluita järjestettäessä erityistä huomiota erityistä tukea tarvitseviin henkilöihin ja lapsiin. Sosiaalityön tehtävänä on auttaa maahanmuuttajia kotoutumisessa ohjaamalla maahanmuuttajia yhteiskunnan palveluverkostossa.

Kunnassa asuvilla maahanmuuttajilla, joilla on oikeus suomalaiseen sosiaaliturvaan, on oikeus saada sosiaalipalveluja samoin kuin muilla kunnan asukkailla. Sosiaalipalveluja ovat mm. sosiaalityö, toimeentulotuki, perheoikeudelliset palvelut, varhaisen tuen palvelut, lastensuojelu, kasvatus- ja

perheneuvonta, vammaispalvelut, vanhuspalvelut, päihdetyön palvelut, mielenterveyskuntoutujien asumispalvelut sekä kotipalvelu.

Sosiaalihuollon palvelutarve kartoitetaan maahanmuuttajien osalta mahdollisen alkukartoituksen yhteydessä tai erikseen laaditussa sosiaalihuollon palvelutarpeen arvioinnissa. Sosiaalipalvelujen tulee olla tarpeenmukaisesti yhteensovitetut keskenään ja eri hallinnonalojen palveluiden kanssa. Palvelutarpeen arvioinnin yhteydessä maahanmuuttajalle nimetään omatyöntekijä tai vastuu sosiaalityöntekijä, joka toimii yhdyshenkilönä ja koordinoi palvelujen järjestämistä. Sosiaalihuollon palvelut järjestetään samansisältöisinä ja laajuisina kuin kunnan muillekin asukkaille, ottaen huomioon mitä laissa säädetään kunnan tehtävistä ja maahanmuuttajan oikeudesta kotoutumissuunnitelmaan ja kotoutumistukeen sekä mitä valtion kanssa on sovittu pakolaisten vastaanoton palvelujen järjestämisestä. Maahanmuuttajilla ja erityisesti pakolaisilla on yleensä pitkäaikainen tarve sosiaali- ja terveydenhuollon palveluihin. Erytystä huomiota tulee kiinnittää työelämän ulkopuolella olevien nuorten, vammaisten ja ikääntyneiden tilanteeseen sekä syrjäytymisen ehkäisemiseen.

Siun sotella ei ole erillistä yksikköä vastaamassa maahanmuuttajatyöstä, vaan sosiaalihuollon palvelut maahanmuuttajille järjestetään olemassa olevin voimavaroin. Sosiaalityössä vastataan pakolaisten vastaanottamisesta, käydään neuvotteluja TE-keskuksen kanssa kuntaan sijoitettavista pakolaisista ja ollaan heihin yhteydessä mahdollisesti jo vastaanottokeskuksessa. Sosiaalitoimi kartoittaa asiakkaan tilanteen ja hankkii asunnon sekä sinne välttämättömät tarvikkeet. Maahanmuuttotyö on sisällytetty osaksi aikuissosiaalityön työtehtäviä. Pakolaisten vastaanottaminen, maahanmuuttajille laadittavien alkukartoitusten ja kotouttamissuunnitelmien laatiminen sekä seuraaminen tapahtuvat sosiaalityössä normaalin asiakastyön puitteissa. Pakolaisperheiden tai useamman pakolaisen vastaanottamistilanteissa henkilöstöresurssien tarve kasvaa tilapäisesti.

Siun sotella on erillinen toimintaohje paperittoman asiakkaan ohjaamiseksi välittömän kiireellisen avun piiriin hätämajoitukseen, sosiaalitoimen mahdolliseen muuhun hätämajoitukseen (mikäli asiakkaalla on alaikäisiä lapsia) tai asiakkaan ohjaamiseksi Kelan lääke- ja ravitsemusmenojen tuen piiriin.

Yhteystiedot

Siun sote, Perhe- ja sosiaalipalvelut, Poikolantie 1, palvelutiedot www.siunsote.fi

Virka-ajan ulkopuolella akuuteissa tilanteissa sosiaalipäivystys puh. 013 330 9002

Terveys- ja sairaanhoitopalvelut

Kaikilla Suomessa asuvilla on oikeus perusterveydenhuoltoon ja sairaanhoitopalveluihin. Terveystieteiden palveluista vastaavat kunnat tai kuntayhtymät, jotka tuottavat palvelut itse tai ostavat ne muilta. Juuassa terveys- ja sairaanhoitopalvelut tuottaa Siun sote. Näitä palveluja ovat terveysneuvonta ja terveystarkastukset, sairaanhoito, kuntoutus, mielenterveyspalvelut, sairaankuljetus, hammashoito, neuvolapalvelut, koululaisten ja opiskelijoiden terveydenhoito, työterveyshoito ja seulonta- ja joukkotarkastukset. Työpaikoilla on usein oma työterveyshoito, jota yrityksen työntekijät käyttävät terveydentilan tarkastus- ja sairastapauksissa.

Maahanmuuttajan oikeuksia määrittävät kansanterveyslaki, mielenterveyslaki, erikoissairaanhoitolaki, tartuntatautilaki, terveydenhuoltolaki sekä laki potilaan asemasta ja oikeuksista.

Pakolaisille tehdään niin sanottu maahantulotarkastus, joka aloitetaan vastaanottokeskuksessa. Tarvittaessa hoitoa jatketaan Siun soten palveluissa. Tämä sisältää muun muassa: terveydentilan kartoituksen, hoidettavissa olevien tai suojaatavia edellyttävien tartuntatautiin seulonnan, aikaisempien sairauksien ja hoitojen kartoittamisen, rokotusten varmistamisen ja psyykkisten ongelmien kartoittamisen

Siun soten palveluissa paperittomille asiakkaille järjestetään nykyinsäädännön mukainen kiireellisen hoito ja alaikäisten lasten, raskaana olevien ja synnyttäneiden äitien hoito.

Yhteystiedot: Siun sote, Juuan terveysasema, Aimontie 7, palvelutiedot www.siunsote.fi

Kuntiin jää kuitenkin asukkaiden terveyden ja hyvinvoinnin sekä niihin vaikuttavien tekijöiden väestöryhmittäinen seuranta sekä terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseen liittyvän näkökulman toteutumisen varmistaminen kunnan kaikissa toiminnoissaan.

5.3 KASVATUS- JA KOULUTUSPALVELUT

Varhaiskasvatus

Kunnassa asuvien maahanmuuttajaperheiden lapsilla on varhaiskasvatuslain mukainen oikeus päivähoitopaikkaan. Varhaiskasvatuslain (2015) mukaan päivähoiton tulee omalta osaltaan tarjota lapselle jatkuvat, turvalliset ja lämpimät ihmissuhteet, lapsen kehitystä monipuolisesti tukevaa toimintaa sekä lapsen lähtökohdat huomioon ottaen suotuisa kasvuympäristö.

Varhaiskasvatusta maahanmuuttajalapsille järjestetään olemassa olevien varhaiskasvatuspalvelujen puitteissa. Kaikille varhaiskasvatukseen osallistuville lapsille laaditaan lapsen oma varhaiskasvatussuunnitelma yhdessä vanhempien kanssa. Maahanmuuttajataustaisen lapsen varhaiskasvatussuunnitelma on samalla osa lapsen kotoutumissuunnitelmaa.

Varhaiskasvatuksen tavoitteita ovat mm:

- lapsen kasvun ja kehityksen tukeminen
- lapsen oman identiteetin vahvistaminen
- lapsen kotoutuminen päivähoitopaikkaan
- suomen kielen oppiminen
- oppimis- ja kouluvalmiuksien kehittäminen
- suomalaisen kulttuurin välittäminen
- lapsen oman kielen ja kulttuurin säilyttämisen tukeminen

Vanhempien kanssa tehtävän yhteistyön edistämiseksi käytetään tarvittaessa mahdollisuuksien mukaan tulkkia. Lapsen sopeutumista varhaiskasvatukseen voidaan tukea myös avustajan avulla.

Varhaiskasvatushenkilöstön työn tueksi on Itä-Suomen yliopiston julkaisu Monikulttuurisia kohtaamisia; opas varhaiskasvatuksen arkeen.

Varhaiskasvatuksessa maahanmuuttajaperheille tarjoutuu mahdollisuus kohdata muita suomalaisia lapsiperheitä, mikä samalla tukee osaltaan perheiden kotoutumista.

Yhteystiedot: Varhaiskasvatuspäällikkö puh 040 104 24220

Perusopetus

Kunta järjestää peruskouluopetusta kaikille oppivelvollisuusikäisille kunnan asukkaille. Kuntaan muuttavan maahanmuuttajataustaisen oppilaan koulupaikasta päättää sivistysjohtaja-rehtori. Ensisijaisesti oppilas sijoitetaan lähikouluunsa yleisopetuksen luokkaan. Hänelle pyritään järjestämään suomi toisena kielenä - opetusta niin kauan, kunnes hänen kielitaitonsa on äidinkielen tasoinen kaikilla kielen osa-alueilla. Jos maahanmuuttajataustaisen lapsen/nuoren suomen kielen taito ei ole riittävä peruskouluopetukseen, hänelle voidaan laatia pedagoginen arvio ja tarvittaessa siirtää tehostettuun tukeen ja tehdä oppimissuunnitelma.

Tarvittaessa oppilaalle järjestetään opetusta peruskouluopetukseen valmistavassa ryhmässä, jolta ajalta valtio korvaa kunnalle koituvat kulut jälkikäteen. Valmistavan opetuksen tavoitteena on suomen kielen alkeiden oppimisen lisäksi edistää oppilaiden tasapainoista kehitystä ja kotoutumista suomalaiseen yhteiskuntaan sekä antaa tarvittavat valmiudet peruskouluopetukseen tai jatko-opintoihin siirtymiseen. Opetusta annetaan peruskouluopetuksen oppiaineissa siten, että pääpaino on suomen kielen opetuksessa. Valmistavan opetuksen jälkeen oppilas siirtyy joko oman lähikoulunsa yleisopetuksen ryhmään tai pienluokkaan, josta integrointia eri oppiaineisiin toteutetaan vähitellen. Maahanmuuttajien tukiopeutus ja oman äidinkielen opetus, jotka valtio korvaa kunnalle, järjestetään opetushallituksen ohjeiden mukaisesti.

Maahanmuuttajataustaisia oppilaita kannustetaan erityisesti osallistumaan myös koulujen kerhotoimintaan kotoutumisen edistämiseksi. Koulun kerhotoiminnan yhtenä tavoitteena on ehkäistä kiusaamista ja oppilaiden syrjäytymistä sekä tarjota myönteisiä kokemuksia erilaisten oppilaiden yhteistoiminnasta. Iltapäiväkerhotoiminta voi olla yksi tuen muoto kotouttamisessa.

Yhteystiedot: Perusopetuksen koulun rehtori, Poikolan koulu puh 040 104 2432

Lukio

Lukion opiskelijaksi voidaan valita henkilö, jolla on perusopetuksen päättötodistus tai vastaavat tiedot ja oppimisen taidot sekä lukio-opiskeluun vaadittava riittävä suomen kielen taito. Jos opiskelija on suorittanut aiemmin lukiokoulutuksen kursseja maahanmuuttajille ja vieraskielisille lukiokoulutukseen valmistavassa koulutuksessa, ne voidaan lukea hyväksi lukio-opintoihin. Päätöksen lukion opiskelijaksi ottamisesta tekee lukion rehtori. Äidinkielen opinnot voidaan korvata suomi toisena kielenä kursseilla. Kaikkien opiskelijoiden opetuksessa noudatetaan yhteisiä, lukion opetussuunnitelman perusteiden mukaisia tavoitteita ja periaatteita. Opiskelijoiden kielelliset valmiudet sekä kulttuurista otetaan lukio-opetuksessa huomioon.

Jokaisen opiskelijan kieli- ja kulttuuri-identiteettiä tuetaan monipuolisesti. Opiskelijoita ohjataan ymmärtämään ja kunnioittamaan perustuslain mukaista oikeutta jokaisen omaan kieleen ja kulttuuriin. Opiskelijoita ohjataan tiedostamaan omat kielelliset ja kulttuuriset oikeutensa eri tilanteissa.

Tavoitteena on ohjata opiskelijoita arvostamaan eri kieliä ja kulttuureja sekä edistää kaksi- ja monikielisyyttä ja siten vahvistaa opiskelijoiden kielellistä tietoisuutta ja metakielellisiä taitoja. Lukio-opiskeluun voi sisältyä monikielisiä opetustilanteita.

Juuan lukion opetuskieli on suomi. Kieleen ja kulttuuriin liittyvissä kysymyksissä noudatetaan valtakunnallisen lukiokoulutuksen opetussuunnitelman perusteiden (Lukiokoulutuksen valtakunnalliset

opetussuunnitelman perusteet 2015, luku 4.6. Kieleen ja kulttuuriin liittyvät kysymykset 31.7.2021 asti ja valtakunnallisten perusteiden 2019 luku 4.5. Kieleen ja kulttuuriin liittyviä kysymyksiä 1.8.2021 alkaen) toimintamallia. Saamelaisille, saamenkielisille, romaneille, viittomakielisille ja vieraskielisille opiskelijoille laaditaan yksilöllinen opetussuunnitelma. Maahanmuuttajaopiskelijalle pyritään järjestämään opiskelujen kannalta riittävät tukitoimet, joita voivat olla suomi toisena kielenä (S2), opiskeluhuollon tukitoimet, tukiopetus, erityisopetus ja tehostettu opintojen ohjaus.

Yhteystiedot: lukion rehtori puh 040 104 2461

Kansalaisopisto ja omaehtoinen opiskelu

Juuan kansalaisopisto toteuttaa käden taitojen, kuvataiteen, musiikin, liikunnan, kielten, ruoanvalmistuksen jne kurseja. Kansalaisopistolle voi tehdä esityksiä tarpeellisista kursseista. Kurssit ovat maksullisia.

Maahanmuuttajien kotoutumisen edistämiseksi kansalaisopiston kurssit ovat matalan kynnyksen harrastus- ja opiskelutilaisuuksia, joissa voi oppia ja olla vuorovaikutuksessa muiden opiskelijoiden kanssa. Opisto voi järjestää maahanmuuttajille esimerkiksi suomen kielen ja kulttuurin kursseja, mikäli opiskelijaryhmä muodostuu.

Opistossa opiskeluun neuvontaa ja ohjausta voi saada kansalaisopiston toimistosta. Maahanmuuttajien opiskelijaksi hakeutumisen ja itse opiskelun kustannusten tukemiseen opistolla on mahdollisuus hakea opintoseteleitä Opetusministeriöltä.

Yhteystiedot: kansalaisopiston rehtori puh 040 104 2401

5.4 VAPAA-AIKAPALVELUT

Kirjastopalvelut

Kunnankirjasto tuottaa kuntalaisille monipuolisia kirjasto- ja tietopalveluja välittämällä asiakkaille heidän eri tilanteissa tarvitsemaansa tallennettua tietoa ja kulttuuria sekä tarjoaa pääsyn tiedon lähteille ja opastaa informaation ja tiedon hallintaan.

Kirjaston tarjoamat palvelut on tarkoitettu kaikille kuntalaisille. Aineistovalinnoissa voidaan huomioida kuntalaisten äidinkieli. Kirjasto voi myös käyttää Monikielisen kirjaston palveluja palvellessaan maahanmuuttajia.

Yhteystiedot: johtava kirjastovirkailija puh 040 104 2470

Kulttuuripalvelut

Kulttuuripalvelut edistää ja järjestää kunnassa harjoitettavaa kulttuuritoimintaa, jolla tarkoitetaan taiteen harjoittamista ja harrastamista, taiteellisten elämysten tarjoamista eri taidemuotojen vaihtoehtoja sekä paikallisen kulttuuriperinteen vaalimista yhteistyössä taiteilijoiden ja yhteisöjen kanssa.

Kunnan tuottamat ja tukemat kulttuuritapahtumat ovat avoimia kaikille kuntalaisille.

Yhteystiedot: johtava kirjastovirkailija puh 040 104 2470

Nuorisopalvelut

Nuorisopalvelut huolehtivat lasten ja nuorten myönteisen kehityksen tukemisesta järjestämällä yksin ja yhteistyössä harrastustoimintaa, ennalta ehkäisevää toimintaa ja vapaa-ajanviettomahdollisuuksia. Toimintoihin ovat tervetulleita kaikki nuoret.

Nuorisopalvelut järjestävät avointa nuorisotalotoimintaa 7 -luokkalaisista ylöspäin sekä kesäisin leiritoimintaa alakouluikäisille lapsille. Nuoria ja lapsia kannustetaan suvaitsevaisuuteen ja tasa-arvoisuuteen. Nuorille pyritään tasaisin väliajoin järjestämään teemailtoja liittyen kansainvälisyyteen, kannustetaan osallistumaan kansainvälisyshankkeisiin ja juttelemaan rohkeasti eri maalaisten ihmisten kanssa.

Nuorisopalveluiden erityisnuorisotyön palveluihin kuuluu etsivä nuorisotyö, jonka kohderyhmänä ovat pääasiassa peruskoulunsa päättäneet palveluiden ulkopuolelle jääneet nuoret. Erityisnuorisotyön palveluissa otetaan huomioon asiakkaiden mahdolliset etniset taustat toimintoja suunniteltaessa ja toteutettaessa. Nuortenpajatoiminnan toteuttaa nuortenpaja Apaja.

Yhteystiedot: nuoriso- ja vapaa-ajanohjaaja puh 040 104 2415, etsivä nuorisotyöntekijä puh 040 104 2608

Liikuntapalvelut

Liikunnan harrastaminen tarjoaa maahanmuuttajille hyvän ja mielekkään tavan integroitua suomalaiseen yhteiskuntaan. Liikuntapalvelut tarjoaa maahanmuuttajille samanlaiset oikeudet käyttää kunnan liikuntapalveluita kuin kantaväestöllekin ja kunnassa toimivat liikuntaseurat antavat mahdollisuuksia osallistua järjestämäänsä toimintaan. Suvaitsevaisuus ja erilaisuuden hyväksyminen on kaiken toiminnan lähtökohta.

Liikunnan harrastamispaikkoja ovat: kuntosali, liikuntasalit, ulkoliikuntapaikat ja –reitit, jotka mahdollistavat liikkumisen eri vuodenaikoina.

Yhteystiedot: liikunta- ja vapaa-ajanohjaaja puh 040 104 2414

6. MUUT PALVELUT

6.1 ASUMINEN

Juuan kunta ja Kiinteistö Oy Juuan Vuokratalot omistavat yhteensä n. 480 vuokra-asuntoa. Kaikkiin Juuan kunnan ja Kiinteistö Oy Juuan Vuokratalojen asuntoihin on yhteinen hakumenettely. Hakeminen tapahtuu sähköisesti miunpalveluissa tai kirjallisesti yhteispalvelupisteestä saatavalla hakulomakkeella.

Vuokra-asuntoja on jonkin verran saatavissa myös yksityisiltä markkinoilta

Yhteystiedot: toimistovirkailija puh. 040 104 2021

Kiinteistöpekat Oy, puh. 040 131 5000, kiinteistopekat@kiinteistopekat.fi

6.2 KELAN PALVELUT

Kelan maahanmuuttajia koskevista palveluista ajantasaiset tiedot löytyvät Kelan nettisivuilta kohdasta **Ulkomailta Suomeen**.

Kelan palveluita Juuassa saa yhteispalvelupisteestä, josta on löydettävissä yleisimpiä lomakkeita sekä nettipiste. Lähin palvelupiste on Nurmeksessa, Porokyläntie 15.

Yhteystiedot: Kelan kansanväliset asiat

<https://www.kela.fi/sosiaaliturvaan-kuuluminen-ulkomailta-suomeen?inheritRedirect=true>

Kelan kansainvälisten asioiden keskus, KV-keskus, palvelunumero 020 634 0200 (myös viranomaisille)

Asumistuki

Asumistuki määräytyy elämäntilanteen ja sosiaalisen tarveharkinnan perusteella. Perusteet tuen määräytymiselle löytyvät osoitteesta www.kela.fi tai kysymällä lähimmästä KELAn palvelupisteestä.

6.3 POLIISIN, MAAHANMUUTTOVIRASTON YM PALVELUT ULKOMAALAISILLE

Poliisin lupapalveluiden kautta hoidetaan seuraavia ulkomaalaisasioita: passit ja henkilökortit.

Lähin toimipiste on Nurmeksessa. Nurmeksen poliisiasema, Nurmeksenkatu 25, puh 0295 450 311 (vaihe)

Ajovarma (www.ajovarma.fi) palvelee ajokortteihin liittyvissä asioissa.

Maahanmuuttovirasto (www.migri.fi) hoitaa oleskelulupiin, kansalaisuuteen ja turvapaikkoihin liittyvät asiat.

6.4 TYÖ-JA ELINKEINOPALVELUT MAAHANMUUTTAJILLE

Te-palveluiden maahanmuuttajia koskevista palveluista löytyy ajantasaista tietoa Te-palveluiden nettisivuilta kohdasta **maahanmuuttajien kotoutumispalvelut**. Asiointi verkkopalvelussa tai valtakunnallisen puhelinpalvelun 0295 025 500 kautta. Verkkosioiminen on mahdollistettu kunnantalolta yhteispalvelupisteestä.

Eryteisesti maahanmuuttajalle tarkoitettuja alkuvaiheen kotoutumispalveluja ovat: maahanmuuttajan ohjaus ja neuvonta, alkukartoitus, kotoutumissuunnitelma ja kotoutumiskoulutus.

http://www.te-palvelut.fi/te/fi/tyonhakijalle/tukea_tyollistymiseen/kotoutumispalvelut/tietoa_maahanmuuttajalle/index.html

6.5 TULKKAUS

Maahanmuuttajalla on oikeus saada tulkkauspalveluja virallisiin asioimistilanteisiin. Tulkkipalveluista ja niihin liittyvistä oikeuksista ja velvollisuuksista säädetään eri laeissa. Viranomaisen on hankittava ja kustannettava tulkki tai huolehdittava kustannuksellaan kääntämisestä asioissa, jotka voivat tulla vireille viranomaisten aloitteesta. Palvelujen järjestämisessä tulee huomioda, että maahanmuuttajalla erityisesti heti kuntaan muuton jälkeen ns. kotoutumisaikana on tarve saada selvästi enemmän aikaa asian

ymmärtämiseen pystyäkseen toimimaan kuten kantaväestöön kuuluvat asiakkaat. Tämä tarkoittaa tarvetta käyttää enemmän aikaa palvelujen ja toimintatapojen selittämiseen ja neuvontaan asiakkaan omalla äidinkielellä.

Tulkkauksen aktiivisella käytöllä vähennetään tarpeettomia käyntejä, väärinymmärryksiä ja säästetään aikaa.

Viranomaisena on velvollinen tarvittaessa järjestämään tulkkaus- ja käännöspalveluita kaikille pysyvämmiin Suomessa asuville maahanmuuttajille. Maahanmuuttaja-asiat koskettavat kaikkia kunnan hallintokuntia. Juuan kunta on mukana Pohjois-Karjalan hankintatoimen kilpailuttamassa lähitulkkaukspalveluiden hankinnassa ajanjaksolla 1.4.2020-31.3.2022 + 1 +1 optiovuotta. Lähitulkkaukspalvelujen tuottajat ovat: Tultra Oy, Pohjois-Savon tulkkeskus ja Hyvinkään tulkkipalvelu.

7. KOTOUTUMISTA EDISTÄVÄT POLUT

7.1 KOTOUTUMISKOULUTUS

Kotoutumiskoulutus on keskeinen toimenpide oppivelvollisuusiän ylittäneiden maahanmuuttajien kotoutumisen edistämiseksi sekä yhteiskunnallisten, kulttuuristen ja elämänhallintaan liittyvien valmiuksien parantamiseksi. Se toimii myös väylänä muuhun koulutukseen ja avoimille työmarkkinoille.

Kotoutumiskoulutuksessa noudatetaan Opetushallituksen antamia Aikuisten maahanmuuttajien kotoutumiskoulutuksen opetussuunnitelman perusteita sekä Aikuisten maahanmuuttajien luku- ja kirjoitustaidon koulutuksen opetussuunnitelman perusteita.

Kotoutumiskoulutuksena järjestetään suomen tai ruotsin kielen opetusta ja tarvittaessa luku- ja kirjoitustaidon opetusta sekä muuta opetusta, joka edistää työelämään ja jatkokoulutukseen pääsyä. Siihen voi sisältyä myös aikaisemmin hankitun osaamisen tunnistamista ja tutkinnon tunnustamista sekä ammatillista suunnittelua ja uraohjausta.

Kotoutumiskoulutuksen toteuttaminen pääsääntöisesti työvoimakoulutuksena tukee suuntautumista työmarkkinoille. Kotoutumiskoulutusta voidaan kuitenkin järjestää myös omaehtoisena opiskeluna, mikä puolestaan tarjoaa monipuolisempia vaihtoehtoja opiskelulle ja vastaa maahanmuuttajien koulutustarpeisiin erilaisissa elämäntilanteissa.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus vastaa työvoimapolitiittisena aikuiskoulutuksena toteutettavan kotoutumiskoulutuksen järjestämisestä toimialueellaan. Työ- ja elinkeinopalvelut ohjaa maahanmuuttajan työvoimapolitiittisena aikuiskoulutuksena toteutettavaan kotoutumiskoulutukseen tai hakeutumaan omaehtoiseen opiskeluun.

7.2 MUU KOULUTTAUTUMINEN JA TYÖLLISTYMINEN

Laki mahdollistaa muiden maahanmuuttajan omatoimista yhteiskunnassa tarvittavien tietojen ja taitojen hankkimista tukevien palveluiden tarjoamisen.

7.3 TYÖVOIMAN ULKOPUOLELLA OLEVIEN RYHMIEN KOTOUTUMISEN EDISTÄMINEN

Työvoiman ulkopuolelle jäävien väestöryhmien kotouttamisen tarpeisiin on vastattava yhteistyössä kolmannen sektorin toimijoiden kanssa, jolloin mielekkään sisällön tuottaminen suomalaiseen arkeen mahdollistuu. Yhteistyössä on toteutettavissa yhteisiä tapahtumia, ystävätoimintaa ja muuta juukalaisen yhteisön toimintaan mukaan ottamista. Vapaa-aikatoimen ja elinikäisen oppimisen palvelut kansalaisopistossa ja kirjaston palvelut ovat keskeisessä roolissa tämän maahanmuuttajaryhmän palveluiden toteuttamisessa.

8. KOTOUTTAMISOHJELMAN SEURANTA JA JUUAN KUNNAN KOTOUTTAMISTOIMINNAN KEHITTÄMISTOIMENPITEET 2020-2024

Kotoutumislain toimenpiteet ja niiden toteuttaminen tapahtuu yhteistyössä eri viranomaisten kesken. Tämä ohjelma seuraa Juuassa vuosiksi 2016-2019 laadittua kotouttamisohjelmaa. Ohjelma hyväksytään kunnanvaltuustossa ja tarkistetaan vähintään kerran neljässä vuodessa. Ohjelman resursointi huomioidaan kunnan talousarviota ja -suunnitelmaa laadittaessa

Kotouttamisohjelman seurannasta ja palveluiden kehittämisestä vastaa kunnanhallitus.

Kotouttamisohjelmakauden kehittämistavoitteet:

Tavoite	Mittari	Seuranta
Sopimus Ely-keskuksen kanssa	Sopimus v 2020/2021	kunnanhallitus
Kuntapaikkojen määrän tarkistaminen kuntaan muuton ja/tai tavoitetasolle	Kuntapaikkojen määrä vuosittain	kunnanjohtaja, kunnanhallitus
Monialainen maahanmuuton yhteistyöryhmä *)	Ryhmän perustaminen ohjelmakaudella Työskentely tarpeen mukaisessa laajuudessa tarvittaessa tai väh 1 krt/v	kulttuuri- ja vapaa-aikajohtaja
Kotoutumisen palvelut kunnassa vastaavat tarvetta	Kyselyt palveluissa oleville maahanmuuttajille ja/tai Tilastot vuosittain	palvelualueet, Siun sote, kunnanhallitus

*) Monialainen yhteistyöryhmä koostuu kunnan, Siun soten sekä TE-toimiston edustajien lisäksi poliisin, paikallisten seurakuntien ja järjestöjen edustajista. Monialainen yhteistyöryhmä koollekutsutaan tarpeenmukaisessa laajuudessa vähintään kerran vuodessa. Koollekutsumisesta vastaa kulttuuri- ja vapaa-aikajohtaja.

LIITE 1: KESKEISIÄ KÄSITTEITÄ

Kotouttaminen

Kotoutumisen monialainen edistäminen ja tukeminen. Tähän pyritään viranomaisten ja muiden tahojen tarjoamien kotoutumista edistävien ja tukevien toimenpiteiden ja palveluiden avulla. Nämä määritellään henkilökohtaisessa kotoutumissuunnitelmassa. Virallinen kotouttamisjakso on kolmen vuoden pituinen, ja jaksoa voidaan erityistapauksissa pidentää.

Kotouttamisohjelma

Kunnan (tai kuntien yhdessä) laatima, kotoutumisen edistämiseksi ja monialaisen yhteistyön vahvistamiseksi kunnanvaltuustossa hyväksyttävä ohjelma. Ohjelma hyväksytään kunkin kunnan kunnanvaltuustossa ja se tarkistetaan vähintään kerran neljässä vuodessa. Ohjelma otetaan huomioon kunnan talousarviota ja -suunnitelmaa laadittaessa. Sen laadintaan, toteutukseen ja seurantaan osallistuvat alueelliset ja paikalliset viranomaiset sekä muut keskeiset toimijat. Pohjautuu kotoutumislakiin (32–33 §).

Kotoutumissuunnitelma

Maahanmuuttajan yksilöllinen suunnitelma niistä toimenpiteistä ja palveluista, joiden tarkoituksena on tukea mahdollisuuksia hankkia riittävä suomen tai ruotsin kielen taito sekä muita yhteiskunnassa ja työelämässä tarvittavia tietoja ja taitoja sekä edistää hänen mahdollisuuksiaan osallistua yhdenvertaisena jäsenenä yhteiskunnan toimintaan. Kotoutumissuunnitelma voidaan laatia myös alaikäiselle ja tarvittaessa perheelle. Pohjautuu kotoutumislakiin (11–18 §)..

Maahanmuuttaja

Maahanmuuttajia ovat ihmiset, jotka asettuvat asumaan esimerkiksi Suomeen vuodeksi tai pidemmäksi ajaksi. Maahanmuuttajia ovat siis kaikki ulkomailta muuttajat, niin pakolaiset kuin EU:n kansalaisetkin.

Pakolainen

Ulkomaalainen, jolla on perustellusti aihetta pelätä joutuvansa vainotuksi alkuperän, uskonnon, kansallisuuden, tiettyyn yhteiskunnalliseen ryhmään kuulumisen tai poliittisen mielipiteen vuoksi. Pakolaisaseman saa henkilö, jolle jokin valtio antaa turvapaikan tai jonka YK:n pakolaisjärjestö (UNHCR) katsoo olevan pakolainen.

Kiintiöpakolainen

YK:n pakolaisjärjestön (UNHCR) pakolaiseksi katsoma henkilö, jolle on myönnetty maahantulolupa Suomeen pakolaiskiintiön puitteissa.

Muunkielinen

Suomessa asuva henkilö, jonka äidinkieli on joku muu kuin suomi, ruotsi tai saame. Ks. myös vieraskielinen

Paluumuuttaja

Ulkosuomalainen, joka palaa Suomeen. Suomessa käsitettä sovelletaan entisiin ja nykyisiin Suomen kansalaisiin sekä entisen Neuvostoliiton alueelta peräisin oleviin henkilöihin, kuten inkerinsuomalaisiin, joilla on suomalainen syntyperä. Viimeksi mainitut ovat suomalaisia kansallisuudeltaan, mutta eivät kansalaisuudeltaan

Siirtolainen

Henkilö, joka muuttaa maasta toiseen rakentaakseen siellä itselleen uuden elämän. Siirtolainen voi olla joko maastamuuttaja tai maahanmuuttaja

Turvapaikanhakija

Henkilö, joka hakee suojelua ja oleskeluoikeutta vieraasta valtiosta. Henkilöllä ei ole vielä oleskelulupaa Suomessa.

Työperäinen maahanmuuttaja

Henkilö, jonka pääasiallinen syy muuttaa Suomeen liittyy työhön (asiantuntijamuutto, muun ammattitaitoisen työvoiman muutto, keikkatyöläiset, yrittäjät, kansainvälinen harjoittelu, aupairit, sesonkityövoima).

Perheperustainen maahanmuutto eli perheenyhdistäminen ja kansainvälinen perheenmuodostus.

Paperiton asiakas

Ilman oleskelulupaa ja vastaanoton palveluita oleva henkilö.

Ulkomaalainen

Suomessa ulkomaalaisella tarkoitetaan henkilöä, joka ei ole Suomen kansalainen.

.

LIITE 2: LAKEJA JA SÄÄDÖKSIÄ

Hallintolaki (2003/434)

Ulkomaalaislaki (2004/301)

Kielilaki (2003/423)

Laki sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista (2000/812)

Laki potilaan asemasta ja oikeuksista (1992/785)

Laki kotoutumisen edistämisestä (2010/1386)

Laki yleisestä kielitutkinnosta (2004/964)

Asetus yleisestä kielitutkinnosta (2004 /1163)

Yhdenvertaisuuslaki (2004/21)